

A 2017/2018-as őszi félév

Balaton-felvidéki nyelvjárásgyűjtése és kirándulása

ELTE BTK Magyar Nyelvtörténeti, Szociolingvisztikai, Dialektológiai Tanszék

Több mint négy évtizedes hagyományt követve, az idei őszi félévben is megszervezésre került az ELTE BTK magyar szak nyelvjárásgyűjtő utazása, aminek keretein belül nemcsak a közép-dunántúli-kisalföldi nyelvjárási régió sajátosságait figyelhették meg hallgatók és oktatók, hanem egy érdekes kultúr- és művelődéstörténeti kiránduláson is részt vehettek.

A nyelvjárásgyűjtő utazás 2017. október 12-én kezdődött. Délelőtt Taliándörögdre látogattunk el, ahol először megtekintettük az Ősök Házát (a helytörténeti gyűjteményt) Szőke András izgalmas vezetésével, majd a helység polgármestere elvezetett minket a Szent András templom romjaihoz, ahol egy érdekes előadást tartott a templom és a község történelméről és a település jelenlegi helyzetéről, lakosságáról. A délután folyamán csapatokra oszlottunk és egy hangulatos kis téren leültünk beszélgetni az adatközlőinkkel. A helyi interjúalanyok az idősebb generációból kerültek ki, szívesen beszélgettek, de többen közülük kevésbé voltak nyelvjárásiasak, a nagyvárosi munkavégzés, iskolázottság stb. miatt. A beszélgetések szabad témájúak voltak, elsősorban a család- és helytörténetet, régi szokásokat, étkezési kultúrát, szokásokat stb. érintettek. Az interjúk végeztével Tapolcára mentünk, ahonnan, miután elfoglaltuk a szállásainkat, elindultunk Káptalantótiba, ahol a Sabar borházban borkóstolás mellett töltöttünk el egy kellemes estét.

A gyűjtés második napján Szentgálra utaztunk, ahol Lőrincze Lajos nyelvész született. Itt részt vettünk a Lőrincze Lajosról elnevezett általános iskolák találkozóján, megtekintettünk a Lőrincze- emlékszobát, majd egy rövid szakmai, módszertani előadás után elindultunk nyelvjárásgyűjtő körútjainkra. A szentgáli adatközlők bőségesen produkáltak különleges, a köznyelvtől eltérő nyelvi jelenségeket. A gyűjtések befejeztével Badacsonyra mentünk, ahol rögtönzött tudományos értékelést, élménybeszámolót tartottunk. Este a kollégium étkezdéjében kiváló programot rendezett számunkra Parapatics Andrea tapolcai nyelvész, helyi tanárnő; előadása, és a humoros és elgondolkoztató dialektológiai játékok, vetélkedők (amelyek elsősorban a dialektológia tanításmódszertani kérdéseit példázták) majdnem éjfélig tartottak.

Kirándulásunk utolsó napjának délelőttjén ellátogattunk a tapolcai Tavasbarlanghoz, ahol egy interaktív bemutató előadás után evezhettünk is a békés, földalatti tavon. Hazatérésünk

előtt megtekintettük a Tihanyi Bencés Apátságot, az ott őrzött alapítólevelet, és egy úgynevezett „nyelvemlék-sétán” vettünk részt, ahol a szerzetesek által lakott barlanglakásokat látogattuk meg, Szentgyörgyi Rudolf és több nyelvtörténész doktorandusz rövid előadásait hallgatva.

Összességében ez egy fantasztikus út volt, egy olyan kirándulás, ahol nagyon fontos tapasztalatokra, gyakorlati tudásra tettünk szert, de ezek mellett jól is éreztük magunkat. A felvett hanganyagok nyelvészeti értékelése, dolgozatokban való feldolgozása folyamatban van (szemináriumi dolgozatként már több el is készült).

Köszönjük a Tehetséggondozási Alap támogatását, amelyet a szállásköltségre, és a buszköltségre fordítottunk.

Az ELTE BTK Nyelvtudományi Tudományos Diákköre (Élőnyelvi Műhely)

Pályázó oktatók: Bárány János ts., Sárosi Zsófia doc.

Budapest, 2017. november 20.

A gyűjtés résztvevői Taliándörögdön